

Vilka fördelar finns det om personalen på en Sterilteknisk enhet är utbildad Instrument och steriltekniker.

Instrument och Sterilteknikerutbildningen 315 Yhp, 2022

YrkesAkademin AB

Författare: Marta Gill

Handledare: Cecilia Söderberg

Datum 2022-11-11

Sammanfattning

Arbetet på sterilteknisk enhet (STE) bygger på basala hygienrutiner, aseptiskt arbetssätt, korrekt klädsel, noggrannhet och patientsäkerhet. Instrument som är skadad av korrosion utgör en stor risk för patienten och grundläggande kunskap behövs hos personal för att instrument inte ska orsaka vårdrelaterade infektioner (VRI). Viktigt är att vårdpersonal har kunskap om kirurgiska flergångsinstrument för att vården ska bedrivas patientsäkert (Steriltekniska Föreningen, 2019).

Syftet är att undersöka vilka kunskapsskillnader som finns hos utbildade Instrument och steriltekniker/annan personal på STE.

Målet är att belysa vikten av utbildad personal.

Metoden utfördes genom att dela ut en enkätundersökning i pappersform med svar: Ja, nej och osäkert på Karolinska Universitetssjukhus Huddinge.

Resultatet räknades ut i cirkeldiagram för att tydliggöra resultatet.

Ordlista

Aseptiskt – bevara det rena rent och det sterila sterilt.

Basala hygienrutiner – ett generellt förhållningssätt för att minska risken för smittspridning i alla vårdssituationer.

Desinfektion – process som minskar antalet patogena mikroorganismer från föremål eller hud till nivå som är inte skadlig för hälsa.

Engångsinstrument - “Medicinteknisk produkt för engångsbruk eller användning på en patient vid ett tillfälle eller en åtgärd” (Vårdhandboken).

Gods – medicintekniska produkter, instrument som ska användas på patienter.

Kontaminerat – nedsmutsat och förorenat.

LIA - Lärande i arbete.

Rengöring - borttagande av all synlig smuts och en stor del mikroorganismer (Huys, 2021)

Skyddsutrustning - handskar, plastförkläde, mössa, visir, stänkskydd och eventuellt munskydd.

Sterilisering - Process som eliminerar/avdödar alla levande mikroorganismer även bakteriella sporer. Möjligheten för livsdugliga mikroorganismer är lika eller mindre än en på miljon på en produkt (Huys, 2021).

STE – Sterilteknisk enhet.

Spårbarhet - innebär att fullständig information för varje steg i ett processkedjan finns tillgänglig att kontrollera och följa bakåt och framåt.

Validering - “Dokumenterad procedur för anskaffande, registrering och tolkning av data, som erfordras för att visa att en process konsekvent uppfyller kraven i de förutbestämda specifikationerna. Ett samlingsbegrepp för installationskontroll, funktionskontroll och processkontroll (IQ+OQ+PQ)” (Teknisk rapport SIS-TR 46:2014).

Vårdrelaterad infektion - “är en infektion som uppkommer hos en person under slutet vård eller till följd av åtgärd i form av diagnostik, behandling eller omvårdnad inom övrig vård och omsorg” (Sveriges Kommuner och Landsting, 2014).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Bakgrund	5
Syfte och Mål.....	6
Frågeställning.....	6
Metod	6
Resultat	7
Diskussion	13
Källförteckning	14
Bilag 1: Enkätundersökning	15

Bakgrund

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2021:52)

3 § Den hälso- och sjukvårdspersonal som ska använda och hantera medicintekniska produkter och, till dessa, anslutna informationssystem ska ha kunskap om

1. produkternas funktion,
2. riskerna vid användningen av produkterna på patienter,
3. vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsa en vård skadas omfattning när en negativ händelse har inträffat, och
4. hanteringen av produkterna.

4 § Hälso- och sjukvårdspersonalen ska kontrollera medicintekniska produkter innan de används på patienter. Kontrollen ska göras enligt av tillverkaren givna instruktioner, om sådana finns”.

“Vårdrelaterad infektion är ett av de största hoten mot patientsäkerheten i hälso- och sjukvården” (Sveriges Kommuner och Landsting, 2014). För att minska risken med att patienter utsätts VRI behövs sterila kirurgiska instrument. För att få sterila kirurgiska instrument behöver personalen som arbetar på STE först rengöra och desinfektera instrumenten. Därefter kontrolleras, synas, underhållas, packas och steriliseras instrumenten innan användning på patienten. För att kunna säkerställa en sterilisering process för kirurgiska instrument behövs en validerad utrustning samt kunskap hos personalen som utför arbete på STE.

Utbildningen för instrument- och Steriltekniker inom yrkeshögskolan tar 1,5 år. Under utbildningen ingår kurser om mikrobiologi, vårdhygien, rengöring och desinfektion. Praktiska delen är lärande i arbete (LIA) på STE. Delar som ingår är anatomi, instrumentkunskap, kommunikation, handledning och sterilisering. Andra delar är LIA som utförds i praktiken på en av STE eller exempelvis dentalklinik, operationsavdelning och endoskopavdelning. Sista terminen fokuserar programmet på examensarbete, kvalitetsledningssystem och LIA vilket är praktiska delen på STE där studenter ska bevisa allt som har lärt från början i teoretiska och praktiska delen för att kunna utföra arbetet självständigt. Utbildningen för Instrument och Steriltekniker hos Yrkes Akademin avslutar med presentation av sitt examensarbete, opponeringen av varandras examensarbete och en muntlig examination av externa examinatorer.

STE är indelad i tre rum, diskrum där kirurgiska instrument kommer från interna och externa kunder till STE som rengörs och desinfekteras. Allt gods som kommer till diskrummet är kontaminerat och personalen använder skyddsutrustning samt följer arbetsrutiner för att förhindra smitta. En grundregel bör finnas vid hantering av kontaminerat gods att arbetet sker lugnt och metodiskt samt hantera godset så lite som möjligt för att undvika risk för stick och skärskador.

Det andra rummet är packrummet där personalen kontrollerar, synar, underhåller och steriliserar godset. I packrummet ska god handhygien samt basala hygienrutiner användas för att skydda rent gods från kontaminering.

Den tredje rummet är sterilförrådet där gods är kontrollerat. Här sker utlämning av sterila förpackade instrument till respektive kunder (Steriltekniska Föreningen, 2019).

Arbetet på STE bygger på basala hygienrutiner, aseptiskt arbetssätt, korrekt klädsel, noggrannhet och patientsäkerhet. Instrument som är skadad av korrosion är en stor risk för patienten vilket då behövs en grundläggande kunskap hos personalen för att instrumentet inte ska vara en risk för VRI. Att vårdpersonal har kunskap om kirurgiska flergångsinstrument är av yttersta vikt om vården ska bedrivas patientsäkert (Steriltekniska Föreningen, 2019).

Syfte och Mål

Syfte med frågeställningen är att undersöka vilka kunskapsskillnader som finns hos utbildade Instrument och steriltekniker/annan personal på STE.

Målet är att belysa vikten av utbildad personal.

Frågeställning

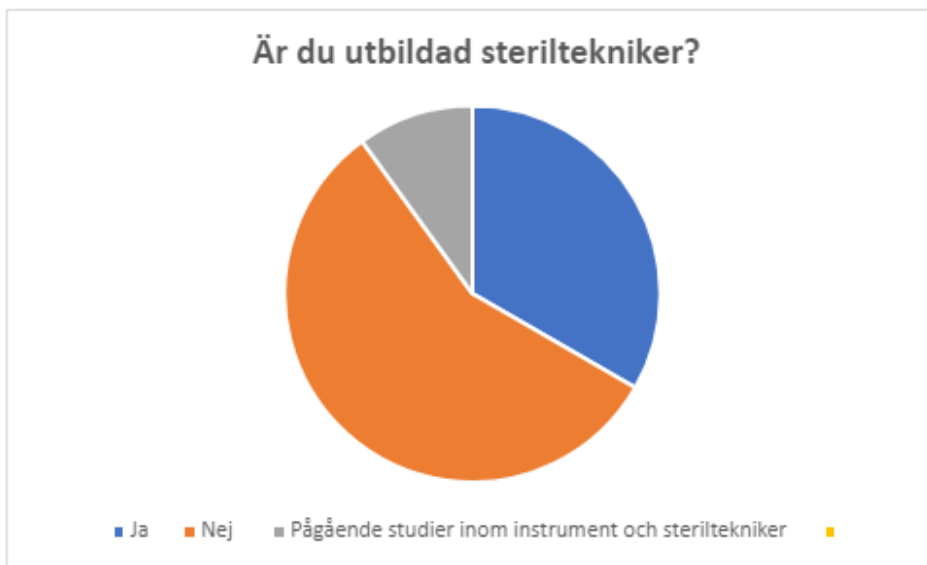
Vilka fördelar finns det med att arbeta på en Sterilteknisk enhet som utbildad Instrument och steriltekniker?

Metod

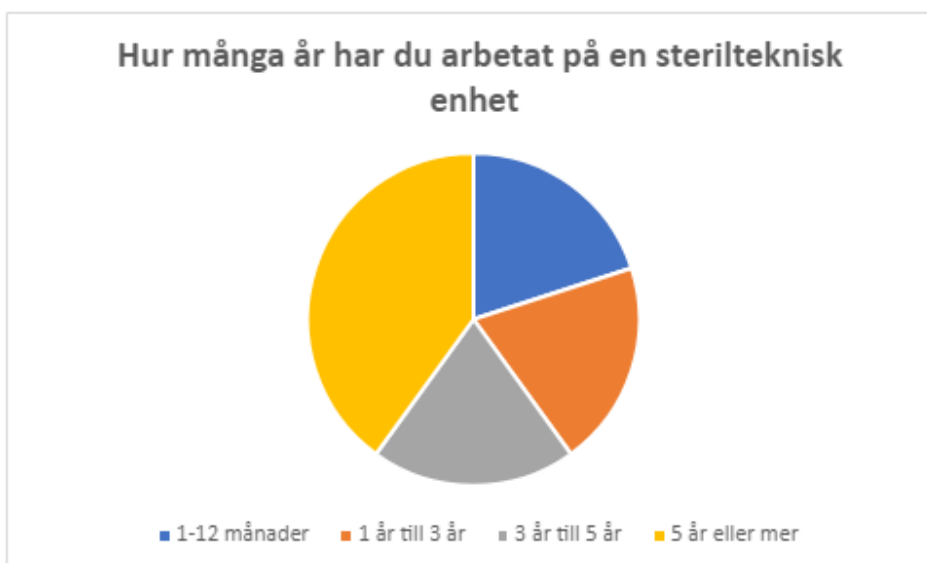
Metoden utfördes genom att dela ut en enkätundersökning i pappersform med 10 frågor med svar: Ja, nej och osäkert på Karolinska Universitetssjukhus Huddinge. Enkätundersökning delades ut till alla som arbetar på STE och trettio personer har svarat på enkäten.

Resultat

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Resultaten av enkätundersökningen visade att minoriteten av personalen är utbildade steriltekniker, några är under pågående utbildning och flesta är undersköterskor som arbetar på den STE i Huddinge. Hur många år personalen har arbetat visade sig vara olika, tolv av trettio svar var 5 år eller mer. Tjugosex av trettio personer känner till att det finns utbildning till instrument och steriltekniker på yrkeshögskolan. Angående frågan om behov av utbildning kring kirurgiska instrument har de flesta svarat "Ja" och minoritet har svarat "Nej". Några kommentarer som vissa har skrivit var: "Jag tror att instrumentkunskap är mycket viktigt för att få förståelse för hur instrumenten används och hur de ska hanteras. Mer utbildning behövs om kirurgiska instrument!".

“Man kan alltid bli bättre”.

“Viktigt att lära känna hur instrument hanteras”.

“Att tänka på patientsäkerhet och förstår hur viktigt är att hantera instrument på rätt sätt”.

“Mycket kan man men kontinuerlig utbildning behövs trots allt”.

Frågan om rengöring och desinfektion visade sig att flesta känner till vikten och betydelsen för efterkommande sterilisering och några som var osäkra på detta.

Frågan som handlade om riskerna med skadade/korroderade instrument alla svarat “Ja” och några som skrev en kommentar under den frågan var “en del”.

Angående kännedom om instrumentens kvalitet har betydelse för dess rengöring och desinfektion var det tjugofem av trettio som svarat “Ja” och 5 har svarat “Nej”.

Skillnaden mellan flergångs och engångsinstrument visade sig att flesta har svarat “Ja” och tre av trettio har svarat “osäkert” men trots allt svaret “Ja”. Några har skrivit kommentar under den frågan: “Men ibland är vissa engångsinstrument för fina och kan blandas ihop med flergångsinstrumenten”.

Angående Socialstyrelsens föreskrifter om hälso- och sjukvårdenspersonalens kompetens och ansvar har svarat tjuogoett “Ja” och nio har svarat “Nej” men även där har några kommenterat “Kan ej lagen men känner till den”.

Sista frågan om att utföra jobbet med patientsäkerheten i fokus blev svaret “Ja” av de flesta med kommentar av några: “Vetenskapen och kunskapen finns men arbetspolicy tillåter inte alltid det. Då kunden äger sina instrument”. “Jag vet hur jag ska utföra ett patientsäkert jobb men känner att det inte alla gånger går att göra det till 100%”. “Men ibland behöver kunden köpa nya instrument oftare då de fort rostar”.

Diskussion

Jag valde att undersöka om det finns fördelar när man arbetar på STE som utbildad steriltekniker.

Det är inte många som känner till vad en steriltekniker arbetar med och hur en arbetsdag ser ut på STE. Personer som arbetar på STE vilket inte är utbildad steriltekniker känner oftast inte till alla riktlinjer, lagar samt inte hur en autoklav och diskdesinfektor fungerar. Vissa följer bara rutiner som dom har lärt sig sedan tidigare. Man kanske vet hur man kontrollerar och underhåller utrustningen men inte varför man gör detta. Man bör vara medveten om vilka konsekvenser som finns om man inte följer riktlinjer, rutiner och den kunskap som behövs för att utföra ett patientsäkert arbete. Vi vet aldrig vilken typ och mängd av mikroorganismer som finns på godset, därför måste personalen besitta kvalifikationer med den sakkunskap som krävs för att utföra sitt arbete säkert med patienten i fokus.

Deltagarna i enkäten visade sig ha goda kunskaper om riskerna med skadade/korroderade instrument, men trots allt så kände de flesta ett behov av utbildning kring kirurgiska instrument. En viktig del i arbetet är att personalen får fortlöpande kunskap och utbildning på instrumenten som dom ska hantera. När personalen vidareutbildar sig till steriltekniker ökar deras kunskap, kompetensen kring mikrobiologi, vårdhygien, olika slags rengörings metoder, desinfektion, sterilisering, kvalitetsledningssystem och instrumentkunskap. Även handledning och kommunikation förbättras. En ytterligare del vilket stärker sterilteknikerns roll är att i utbildningen ger en grundlig teoretisk och praktisk del. När man har läst den teoretiska delen är det lättare att förstå den praktiska delen i sitt LIA. Därför är den delen och LIA lika viktig för att kunna utföra ett patientsäkert arbete.

Fördelen att utbilda sig till steriltekniker är att få en bred insikt och förståelse för arbetet. Genom att öka kunskaper på ett förståeligt och professionellt sätt för redan anställda personal säkrar man hela sterilprocessen. Vilket kan resultera med ett större ansvar och en högre lön på STE.

Utbildning är en viktig del för att öka personalens kunskap och kompetens eftersom i det här yrket lär man sig något nytt varje dag.

Vi behöver mer utbildade steriltekniker för att få mer förståelse av vikten om patientsäkerhet, minska smittspridning, VRI och öka kunskapen om kirurgiska instrument.

Källförteckning

Huys, Jan, 2021, Rengöring, Desinfektion och Sterilisering av Medicintekniska Produkter, Första svenska utgåva. Nederländerna. Vulkanisterna AB

Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården, HSLF-FS 2021:52 [Senaste version av HSLF-FS 2021:52 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården; - Socialstyrelsen](#) (Hämtad 2022 – 11 – 07)

Steriltekniska Föreningen, 2019. Handbok för Sterilteknisk verksamhet. https://www.steriltekniska.se/Handbok_för_Sterilteknisk_verksamhet.pdf (Hämtad 2022-10- 21)

Swedish standards Institutet (2014). Teknisk Rapport SIS- TR 46 – Processer för rengöring, desinfektion och sterilisering – Validering och rutinkontroll inom svensk vård och omsorg <https://www.sis.se/standarder/> (Hämtad 2022 – 10 – 18)

Sveriges Kommuner och Landsting, 2014, Vårdrelaterade infektioner, Framgångsfaktorer som förebygger, Stockholm [Vårdrelaterade infektioner - framgångsfaktorer som förebygger \(Broschyr\) | SKR](#) (Hämtad 2022 – 11 – 01)

Vårdhandboken, 2021. Hållbarhet och märkning, <https://www.vardhandboken.se> (Hämtad 2022-10-20).

Bilagor

Enkätundersökning

1. Är du utbildad steriltekniker?

- Ja
- Nej
- Pågående studier inom instrument och sterilteknik

2. Hur många år har du arbetat på en sterilteknisk enhet?

- 1 - 12 månader
- 1 år till 3 år
- 3 år till 5 år
- 5 år eller mer

3. Känner du till att det finns en utbildning till "instrument och steriltekniker" på yrkeshögskolan?

- Ja
- Nej

4. Känner du behov av utbildning runt kirurgiska instrument?

- Ja
- Nej

5. Känner du till om rengöring och desinfektion har betydelse för efterkommande sterilisering?

- Ja
- Nej
- Osäkert

6. Känner du till riskerna med skadade/korroderade instrument?

- Ja
- Nej
- Osäkert

7. Har du någon kännedom om instrumentens kvalitet har betydelse för dess rengöring och desinfektion?

- Ja
- Nej
- Osäkert

8. Vet du skillnaden mellan flergångs och engångsinstrument?

- Ja
- Nej
- Osäkert

9. Känner du till Socialstyrelsens föreskrifter om hälso- och sjukvårdspersonalens kompetens och ansvar?

- Ja
- Nej
- Osäkert

10. Kan du utföra ditt arbete med patientsäkerheten i fokus?

- Ja
- Nej
- Osäkert